

418423

1895/96

113-238

19/73/83

1000-2

Sprawozdanie

komisyi prawnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Kamienicy.

Wysoki Sejmie!

Na dniu 26. marca 1892 do l. 581 wniosły do Wysokiego Sejmu gminy Łącko, Kieźnia, Wola kosnowa, Zagórzyn, Czarniec, Zabrzeż, Zarzecze, Łączki, Ochotnica, Jazowsko, Kamienica, Szczawa i Zbudza petycyę o utworzenie dla tych gmin sądu powiatowego w Łącku, którą to petycyę przekazał Wysoki Sejm uchwałą z dnia 26. marca 1892 l. s. 581 Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy.

Następnie w dniu 30. stycznia 1894 wniosła część tych samych gmin, a mianowicie gminy Kamienica, Szczawa, Zbudza i Ochotnica, oraz dalsze dwie gminy Zalesie i Zasadne, taką samą petycyę o utworzenie nowego sądu w ich obrębie, lecz już nie w miejscowości Łącko, tylko w miejscowości Kamienica.

I tę petycyę przekazał Wysoki Sejm uchwałą swą z dnia 17. lutego 1894 do l. s. 1258 Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi.

W wykonaniu powyższych uchwał zarządził Wydział krajowy zbadanie sprawy przez Wydziały powiatowe w Limanowie i Nowym Sączu i odniósł się następnie do c. k. Prezydum wyższego sądu krajowego w Krakowie o zarządzenie dochodzenia przez władze sądowe, a nareszcie ponieważ z przedłożonych aktów okazało się, iż rozchodzić się będzie o zmianę granic powiatów politycznych, do Prezydum c. k. Namiestnictwa.

Ponieważ sprawa ta przejsła przez ręce tylu różnych władz, przeto dopiero na obecnej sesyi sejmowej był Wydział krajowy w możności zdać sprawę z otrzymanego polecenia.

Wynik przeprowadzonych dochodzeń wykazał, że utworzenie nowego sądu powiatowego z gmin okalających miejscowości Łącko i Kamienicę byłoby nietylko z wielką dla okolicznej ludności korzyścią połączone, ale nadto ze względu na umożliwienie prawidłowego i szybkiego wymiaru sprawiedliwości ze wszechmiar bardzo pożądane.

Cała jednak trudność polega w tem, że gminy mające wchodzić w skład nowego sądu należą do trzech różnych powiatów politycznych, t. j. Nowego Sącza, Limanowej i Nowego Targu, że granice powiatu sądowego nie mogą się przecinać z granicami powiatów politycznych, że dla tych gmin osobnego starostwa otwierać nie można, że

więc dwom powiatom politycznym odjąć, a trzeciemu kilka gmin przydzielićby należało, wreszcie że każda z tych gmin pragnie pozostać w obrębie dzisiejszego okręgu politycznego, a nowy sąd mieć w obrębie swego starostwa.

Zapytane w tym kierunku odnośnie władze rządowe i autonomiczne wydały wprost sprzeczne opinie.

I tak Prezydium Sądu obwodowego w Nowym Sączu oświadcza się za utworzeniem nowego sądu w Kamienicy i przydzieleniem całego powstać mającego terytorium sądowego do powiatu politycznego w Limanowy.

To ostatnie zdanie podziela i Prezydium Sądu krajowego wyższego w Krakowie, lecz proponuje na miejsce siedziby przyszłego sądu nie Kamienicę, lecz Łącko, i żąda przydzielenia do powstać mającego sądu oprócz gmin petycyonujących także i okolicznych gmin Czarny Potok, Maszkowice, Szezerez i Wola Piskulina, razem zatem 18 gmin o przestrzeni 25.947·50 hektarów z ludnością 16.600.

Zdania tego, a mianowicie co do przydzielenia wszystkich gmin — nowy okręg sądowy tworzyć mających — do politycznego powiatu w Limanowy nie podzielają Starostwo i Wydział powiatowy w Nowym Sączu, twierdząc, że oderwanie kilku gmin, dotąd do powiatu Nowo-Sądeckiego należących, osłabiłoby siłę podatkową tegoż powiatu, a nadto że odnośnie gminy tego sobie nie życzą i mają zbyt utrudnioną komunikację z Limanową.

Odwrotnie znów Starostwa i Wydziały powiatowe w Limanowy i w Nowym Targu nie życzą sobie oderwania od nich tych gmin, które dotąd do ich powiatów należą, motywując swe odmowne opinie również osłabieniem ich sił podatkowych i trudnościami komunikacyjnymi, — a zapytane z powodu tych sprzecznych opinii Prezydium Namiestnictwa oświadcza się w odezwie z dnia 4. lutego 1895 l. 732 wprawdzie za przydzieleniem całego terytorium nowo powstać mającego sądu powiatowego do starostwa w Limanowy, jako liczącego o wiele mniej gmin, niż starostwo w Nowym Sączu, i o wiele dla petycyonujących gmin pod względem komunikacyjnym dogodniejszego, niż starostwo w Nowym Targu, — lecz równocześnie wyraża zdanie, że na siedzibę przyszłego sądu powiatowego byłaby Kamienica odpowiedniejszą, niż Łącko, jakkolwiek ten sposób załatwienia sprawy niezupełnie odpowie życzeniom wszystkich interesowanych.

Za powyższem zdaniem Prezydium Namiestnictwa poszedł też i Wydział krajowy w swem sprawozdaniu z dnia 23. listopada 1895 l. 9496 i zaproponował Wysokiemu Sejmowi miasteczko Kamienicę jako siedzibę przyszłego sądu powiatowego, sam zauważył jednakże, że należałoby tu przedewszystkiem uwzględnić życzenie gmin, które o utworzenie nowego sądu petycyonowały i zbadać o ile życzenia te są uzasadnione.

Zdanie to podziela w zupełności i komisya prawnicza i w tej mierze podnieść musi zgodnie z opinią Sądu obwodowego w Nowym Sączu i Prezydium Sądu krajowego wyższego w Krakowie, że udawanie się ludności do sądu i urzędu podatkowego, do notaryusza lub adwokata, — jakoteż nawzajem organów sądowych i podatkowych do tejże ludności jest daleko częstsze i różnolitsze, niż znoszenie się tejże ludności ze Starostwem lub Wydziałem Rady powiatowej; u tych ostatnich zastępują ją bowiem przeważnie naczelnicy gmin, podczas gdy w sądach, urzędzie podatkowym i u notaryusza rozchodzi się o załatwianie spraw wymagających zwykle osobistego jawienia się.

Z tego wynika, że utworzenie dla petycyonujących gmin nowego sądu powiatowego, a co za tem idzie i urzędu podatkowego, oraz notaryatu, jest dla tychże gmin rzeczą wielkiej wagi i przysporzy im te korzyści, jakie właśnie swemi petycyami

chęcią osiągnąć, — podczas gdy większe lub mniejsze oddalenie od siedziby władzy politycznej jest dla nich rzeczą podrzędniejszą.

Względy te winien więc i Wysoki Sejm — zdaniem komisji prawniczej — przede wszystkim mieć na uwadze i nimi w pierwszej linii się kierować, — a gdy w tej mierze wszystkie odnośne władze rządowe i autonomiczne prawie jednomyślnie na to się zgadzają, że dla wszystkich 18 gmin, w odezwie Prezydium Sądu krajowego wyższego w Krakowie z dnia 27. listopada 1894 l. 8291 wymienionych, jest utworzenie nowego sądu powiatowego w ich obrębie niezbędnie potrzebnem, — zaś na siedzibę takiego sądu jedynie miasteczka Kamienica i Łącko się nadają, — przeto należałoby jeszcze tylko rozważyć, które z obu tych miasteczek ma ku temu odpowiednie warunki.

W tej mierze tak za Łąckiem, jak i za Kamienicą przemawia w równym stopniu ta okoliczność, iż obie te miejscowości są położone przy drogach publicznych: jednakową prawie mają liczbę mieszkańców i tak w jednej, jak i w drugiej odbywają się częste targi, — jakkolwiek przemileżeć nie można, że targi te w Łącku są bardziej uczęszczane i miasteczko to ma więcej siły atrakcyjnej dla ruchu handlowego tamtejszej okolicy, niż miasteczko Kamienica.

Natomiast Kamienica ma już budynki dla sądu, gdyż niegdyś sąd był tam już umieszczonym i leży więcej w środku kompleksu gmin petycyonujących, podczas gdy znów Łącko, jakkolwiek położone więcej ku wschodniemu krańcowi, leży przecież znacznie bliżej kolei, niż Kamienica.

Wszystkie te atoli względy są już drugorzędnej natury, względy więcej już samych miasteczek Łącka i Kamienicy dotyczące, podczas gdy tu głównie rozchodzi się o ten ogólnie stwierdzony moment, że dzisiejszy stan rzeczy jest dla wszystkich gmin, które się zwróciły do Wysokiego Sejmu z petycjami o utworzenie nowego sądu powiatowego bądź w Łącku bądź w Kamienicy, faktycznie zły i niedogodny, że gminy te są od dotychczasowych siedzib swych sądów znacznie oddalone, że powstanie nowego sądu w tamtej okolicy ulżyłoby znacznie w pracy trzem sądom powiatowym, które przy stosunkowo małej jak wogóle w całym naszym kraju, liczbie urzędników tylko z nadzwyczajnym wysiłkiem podolać jej mogą, że zatem utworzenie nowego sądu w obrębie gmin petycyonujących przyniosłoby dla nich znaczne ulgi i korzyści, a to bez względu na to, czy sąd ten będzie utworzonym w Kamienicy, czy też w Łącku.

Dlatego też pozostawiając kwestję: czy miejscowość Kamienica, czy też miejscowość Łącko będzie odpowiedniejszą na utworzenie przyszłego sądu powiatowego Władzom sądowym do swobodnego ocenienia, zwłaszcza że wybór miejsca siedziby sądu powiatowego zależeć będzie także od warunków finansowych, jakie bądź to Łącko bądź Kamienica ofiarować będą, oraz od układów jakie z powodu zmian granic powiatów politycznych, w tej mierze z władzami politycznymi przeprowadzić wypadnie, a kładąc jedynie stósownie do przepisu §. 2 ustawy z 11. Czerwca 1868 l. 59 Dz. pp., główny nacisk na to, że względy topograficzne i komunikacyjne oraz uzasadnione żądania stron interesowanych wymagają tego, aby w obrębie gmin petycyonujących, nowy sąd powiatowy utworzono, komisya prawnicza wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z 11. czerwca 1868 l. 59 Dz. pp. wyraża c. k. Rządowi opinię, że w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości oraz dla korzyści interesowanej ludności potrze-

bnem jest utworzenie nowego sądu powiatowego, bądź w Łącku, bądź w Kamienicy i że do tego utworzyć się mającego sądu powiatowego przydzieliłoby należało gminy: 1) Czarny Potok, 2) Czerniec, 3) Kiecznia, 4) Łącko, 5) Łączki, 6) Maszkowice, 7) Szczerez, 8) Wola kosnowa, 9) Wola Piskuliua, 10) Zagórzyn, 11) Zarzecze, 12) Zabrzeż, z okręgu sądu powiatowego w Starym Sączu i powiatu politycznego w nowym Sączu dalej 13) Kamienica, 14) Szczawa, 15) Zbudza 16) Zalesie, 17) Zasadne z okręgu sądu powiatowego i starostwa w Limanowej i 18) gminę Ochotnica z okręgu sądu powiatowego w Krościenku i Starostwa w Nowym Targu.

Lwów dnia 10. stycznia 1896.

Przewodniczący:

Weigel w. r.

Sprawozdawca:

Jahl w. r.